

Posudek na bakalářskou práci Michala Stráneckého „Jednota Platónova dialogu *Faidros*“

září 2008

Jakub Jirsa

Hlavním tématem a problémem obsáhlé bakalářské práce je role předělu v Platónově dialogu *Faidros* (po třech přednesených řečech o lásce následuje rozhovor o duši, rétorice a písmu). Autor nejprve obhajuje a vymezuje svoji otázku (s. 4-10), následně představí čtyři možná témata spojující obě části dialogu (s. 11-66), vrátí se zpět k jednotě dialogu (s. 67-70) a připojuje kapitolu o vztahu psaní a filosofie (71-82). Právě tato poslední kapitola je v jistém smyslu vyvrcholením celé práce a podporuje autorovy předešlé názory o Sókratově motivaci rozmlouvat s mladým Faidrem. Tím tak autor dobře plní cíle, které si vymezil: odhalit témata propojující obě poloviny a dokázat, že zde Platón obhajuje svoji vlastní tvorbu (viz s. 2).

Práci pokládám za **velmi dobrou** a následující připomínky mají spíš charakter doporučení pro další práci či představení témat pro ústní obhajobu práce. Nejprve několik poznámek obecného charakteru: pokud autor načrtne čtyři možná témata propojující dvě poloviny dialogu *Faidros* (s. 11), není nutné si vybírat jedno z nich jako hlavní či určující (s. 70). Souhlasím, že témat propojujících obě části dialogu je více (nejméně rétorika a duše); ale pak bych se spíše snažil najít, co mají tato témata společného - proč je možné, že se nám těchto témat nabízí víc. Vždyť i takto lze chápat ono „hledání jednoty“.

Autor občas užije velmi obecných tvrzení (a to tvrzení velmi závažných pro celé vyznění práce), které však nejsou nijak podloženy. V těchto momentech bych ocenil buď krátký podpůrný výklad či odkaz do sekundární literatury, která takový výklad podporuje. Např. na s. 31 teze o směřování k dobru a celý předpoklad účelu Sókratova tázání; zlo, které může Lysiova řeč způsobit svým posluchačům (s. 33); výklad *Faidra* jakožto zrcadla duše by také potřeboval více obhájit (s. 41). Na s. 55 autor píše: „Skutečný milovník má potřebu připodobnit svého miláčka bohu, jde mu tedy o jeho duši“. Zde by bylo potřeba vysvětlit, co to vlastně „připodobnění bohu“ je, jak se má k duši a kde se v rámci dialogu toto téma objevilo (viz už s. 53). Dalším takovým tvrzením, které potřebuje objasnit je podmínění vlastního štěstí péčí o duše ostatních (s. 61), jelikož o několik stránek dál autor tvrdí, že štěstí lze nalézt jedině v říši skutečných jsoucen (s. 67).

Uvědomuji si, že se jedná o bakalářskou práci, ale i tak mám dojem, že místy sklouzává do pouhé rekapitulace děje dialogu, aniž by představila nějakou interpretaci či se zastavila u důležitého momentu. Např. důkaz nesmrtelnosti duše a její povaha (s.

16-17, co například znamená, že duše nikdy neopouští sama sebe); je-li ambivalence spojení *pan sōma* a *pas logos* záměrná, pak bych rád věděl, jaký je význam této ambivalence v textu (s. 18); u vztahu duše a kosmu postrádám odkaz, který vysvětluje autorovo tvrzení, že i světem pohybuje nějaká duše (s. 23-25); na s. 40 a násl. je podle mne potřebné vyložit, co to podle Platóna vůbec *technē* je (např. podle dialogu *Gorgias*). Rozhodně si větší pozornost zaslouží citace řádku 237c5 (s. 47): co to znamená, že se lidé neshodnou *sami se sebou, ani vespolek*? Dalším místem, na kterém postrádám interpretaci, je parafráze situace, kdy duše spatří krásného milovaného (s. 53-54), popis je velmi obrazný, ale co vlastně říká převeden do ne-mýtické a ne-obrazné řeči?

Nyní už k partikulárním otázkám. Od s. 12 postrádám vysvětlení, jak se k sobě má „já“ (*self*) a duše (*psuchē*), případně zda tento vztah lze nějak vykázat v rámci dialogu *Faidros*. Ke vztahu mýtu a výkladu (s. 20) by bylo dobré připomenout dialog *Protágoras*, ve kterém se řečník Protágoras ptá, zda posluchači chtějí jeho řeč slyšet formou výkladu nebo mýtu (*Prot.* 320c), případně srovnat s užitím mýtu v *Timaovi*. Postrádám obhajobu tvrzení, že černý kůň *není nepřítelem* rozumu (s. 21). Obraz duše v dialogu *Faidros* je velmi lákavé spojit s obsáhlejším výkladem v *Ústavě*, ale co pak např. s nesmrtelností všech složek duše (v *Ústavě*, domnívám se, je nesmrtelný pouze *nous*)?

Domnívám se, že v citaci *Faidr.* 246d5-8 na s. 22 se za tělesnou označuje *celá duše*, nikoli jen perutě, jak dále tvrdí autor (viz jeho doplnění *psuchē* do přepisu řečtiny). Proč Sókratés *touží* po rozhovoru s Faidrem (s. 46)? Proč se zdá, že Sókratés potřebuje Faidra k poznání sebe samého (s. 59)? Dále u tématu krásy a lásky (s. 56-57) není provedeno žádné spojení s druhou částí dialogu.

Pouze jedna formální poznámka, na stránkách 21 a 23 jsou neúplné odkazy či pasáže bez korektur.

Celkově se jedná o velmi dobrou práci, jak jsem již uvedl, a jako takovou ji také hodnotím. Autor se dobře vyzná ve spleťtém textu dialogu a dokáže si ke své argumentaci vybrat relevantní citace, které mají vysokou filosofickou hodnotu (např. citace na s. 28, 65 aj.). Samotné téma je velmi složité a obsáhlé (možná by bylo pro autora výhodnější pro bakalářskou práci zvolit nějakou jeho „techničtější“ podobu), ale celá práce se s ním vyrovnává se ctí.

Navrhuji hodnocení *velmi dobře* s tím, že po dobré obhajobě a odpovědích na některé výše uvedené otázky lze udělit celkově i lepší hodnocení.

24.8.2008
Jakub Jirša.

